

Asia T-20/03

Kahla/Thüringen Porzellan GmbH

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Valtiontuet – Voimassa oleva tuki vai uusi tuki – Vaikeuksissa oleva yritys –
Oikeusvarmuuden periaate – Luottamuksensuojan periaate – Yksityinen sijoittaja
-arviointiperuste – Soveltuvuus yhteismarkkinoille – Edellytykset

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (laajennettu viides
jaosto) 24.9.2008 II - 2309

Tuomion tiivistelmä

- 1. Valtiontuki – Komission hyväksymä yleinen tukijärjestelmä – Yksittäinen tuki, jonka hyväksynnän väitetään kattavan (EY 87 ja EY 88 artikla)*
- 2. Valtiontuki – Käsite – Toimenpide, jolla on yhteiskunnallinen päämäärä (EY 87 artiklan 1 kohta)*

3. *Valtiontuki – Käsité – Julkisen vallan jollekin yritykselle myöntämä taloudellinen tuki (EY 87 artiklan 1 kohta)*
4. *Valtiontuki – Käsité – Yksityinen sijoittaja -arviointiperusteen käyttäminen (EY 87 artiklan 1 kohta)*
5. *Valtiontuki – Kielto – Poikkeukset – Komission harkintavalta – Mahdollisuus antaa suuntaviivoja (EY 87 artiklan 3 kohta ja komission tiedonanto 94/C 368/05)*

1. Sen jälkeen kun komissio on hyväksynyt yleisen tukijärjestelmän, yksittäisistä täytäntöönpanotoimenpiteistä ei tarvitse ilmoittaa komissiolle, ellei hyväksymispäätöksessä ole toisin ilmoitettu. Koska yksittäiset tuet ovat pelkkiä yleisen tukijärjestelmän täytäntöönpanotoimenpiteitä, komission olisi niitä tutkiessaan otettava huomioon samat seikat kuin yleisen tukijärjestelmän tutkinnan yhteydessä. Yksittäisiä tukia ei näin ollen ole tarpeen saattaa uudelleen komission tutkittaviksi. Jos yleinen tukijärjestelmä, johon vedotaan, sitä vastoin ei kata yksittäisiä täytäntöönpanotoimenpiteitä, ne ovat uusia tukia, joiden soveltuvuus yhteismarkkinoille on saatettava komission tutkittavaksi.

telmän mukainen, kuuluu EY 87 ja EY 88 artiklan soveltamisen valvontaa koskevan komission velvollisuuden noudattamiseen. Tästä syystä se, että komissio on tutkinut sen, onko tuki mainitun järjestelmän mukainen, ei ole sellainen aloite, joka ylittää komission toimivallan. Niiden kansallisten viranomaisten harkintavalta, jotka tuen ovat myöntäneet, ei näin ollen voi rajoittaa komission harkintavaltaa.

(ks. 92, 94 ja 95 kohta)

Komission päätös, jossa määrätään siitä, onko tuki hyväksytyt yleisen tukijärjes-

2. Sellainen viranomaistoimenpide, jonka tarkoituksena on alentaa tiettyjä yrityksen taloudelliseen toimintaan kuuluvia kustan-

nuksia, kuten palkkakustannuksia, on EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu taloudellinen etu. Valtion toimenpiteitä ei voida jättää katsomatta EY 87 artiklassa tarkoitetuksi tueksi yksinomaan sillä perusteella, että toimenpiteet ovat luonteeltaan sosiaalisia.

(ks. 194 ja 197 kohta)

3. Sen määrittämiseksi, voiko julkisen vallan osallistuminen yrityksen pääomarakentamiseen millä tavalla tahansa olla valtiontukea, on arvioitava sitä, olisiko julkiseen sijoittajaan kokonsa puolesta verrattavissa oleva yksityinen sijoittaja saattanut samankaltaisissa olosuhteissa toteuttaa saman suuruusluokan hankkeen. Tältä osin on todettava, että vaikka yksityisen sijoittajan käyttäytyminen, johon talouspoliittisiin tavoitteisiin pyrkivän julkisen sijoittajan toimenpiteitä on verrattava, ei välttämättä ole sellaisen tavanomaisen sijoittajan käyttäytymistä, joka sijoittaa pääomaa saadakseen sijoituksestaan voittoa jokseenkin lyhyellä aikavälillä, sen on kuitenkin oltava ainakin sellaisen yksityisen holdingyhtiön tai yksityisen konsernin käyttäytymistä, joka noudattaa kokonaisvaltaista tai alakohaltaista rakennepoliittikkaa ja jota ohjaavat pidemmän aikavälin kannattavuusnäkökymät. Julkisen sektorin sijoittajan ja yksityisen sijoittajan käyttäytymistä on lisäksi vertailtava ottaen huomioon se tapa, jolla yksityinen sijoittaja olisi kyseessä olevan toimenpiteen toteuttamisajankohtana suhtautunut asiaan, kun otetaan huomioon tuolloin käytettävissä olleet tiedot ja ennakoitavissa olleet kehityssuuntauokset.

Vaikka sille, että julkisen vallan edustajat ottavat huomioon yhteiskunta-, alue- tai alakohtaisen politiikan, ei ole mitään estettä, niiden pääomasijoituksia on arvioitava markkinataloussijoittaja-arviointiperusteen mukaan jättäen kaikki yhteiskunnalliset sekä aluepoliittiset ja alakohtaiset näkökannat huomioon ottamatta.

Vaikka toimenpide ei mahdollisesti olekaan valtiontukea tilanteessa, jossa julkisen vallan toimenpide toteutetaan samanaikaisesti yksityisten toimijoiden merkittävän toimenpiteen kanssa vastaavin edellytyksin, silloin kun yksityiset sijoitukset yritykseen on tehty vasta julkisten varojen myöntämisen jälkeen, ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kyseessä on valtiontuki.

(ks. 236–238, 242 ja 254 kohta)

4. Komission arviointi siitä, täyttääkö toimenpide yksityinen markkinataloustoimija -arviointiperusteen, merkitsee monimutkaista taloudellista arviointia. Kun komissio tekee tällaista arviointia edellyttävän toimen, sillä on laaja harkintavalta, ja vaikka tuomioistuinvalvonta on periaatteessa täysimääräinen sen osalta, kuuluuko toimenpide EY 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, tämä valvonta rajoittuu sen varmistamiseen, että menettelysääntöjä ja perusteluvollisuutta on noudatettu,

oikeudellista virhettä ei ole tehty, huomioon otetut tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja harkintavaltaa ei ole käytetty väärin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiana ei missään tapauksessa ole korvata päätöksentekijän taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan.

(ks. 239 kohta)

5. Komissiolle on annettu EY 87 artiklan 3 kohdassa valtiontuen hyväksymistä koskeva laaja harkintavalta, ja se voi poiketa mainitussa 1 kohdassa määrätystä yleisestä kiellosta silloin, kun näissä tapauksissa määritetään tuen soveltuvuutta tai soveltumattomuutta yhteismarkkinoille ja syntyy ongelmia, jotka edellyttävät monimutkaisten taloudellisten olosuhteiden ja tosiseikkojen huomioon ottamista ja arviointia. Koska yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi omalla arvioinnillaan korvata päätöksen tekijän muun muassa taloudelliselta kannalta tekemää arviointia tosiseikoista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valvonnan on tältä osin kohdistuttava ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että näitä tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin.

Yhteisön toimen lainmukaisuutta on sitä paitsi arvioitava niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, jotka olivat olemassa toimen toteuttamisen ajankohtana, ja komission monitahoisia arviointeja on tutkittava ainoastaan niiden seikkojen perusteella, jotka olivat komission tiedossa sen arvioidessa asiaa.

Lisäksi komissio voi hyväksyä harkintavaltaansa käyttämiseksi toimintaohjeita valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen kaltaisten säännösten muodossa, jos nämä säännökset sisältävät ohjeellisia sääntöjä kyseisen toimielimen toimintaa varten eivätkä ne ole perustamissopimuksen vastaisia.

Vaikeuksissa olevalle yritykselle myönnettyä tukea ei siis voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana vain sen vuoksi, että rakenneuudistustoimenpiteitä on suunniteltu, vaikka kyseinen rakenneuudistus olisi menestyksekkäästi toteutettu. Jotta komissio voisi arvioida sitä, ovatko myönnetyt tuet omiaan kannustamaan tuensajayrityksiä menettelemään tavalla, joka edistää EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun tavoitteen toteutumista, on tarpeen tarkistaa, että rakenneuudistussuunnitelma täyttää kaikki mainituissa suuntaviivoissa asetetut aineelliset edellytykset.

(ks. 268–270 ja 280 kohta)